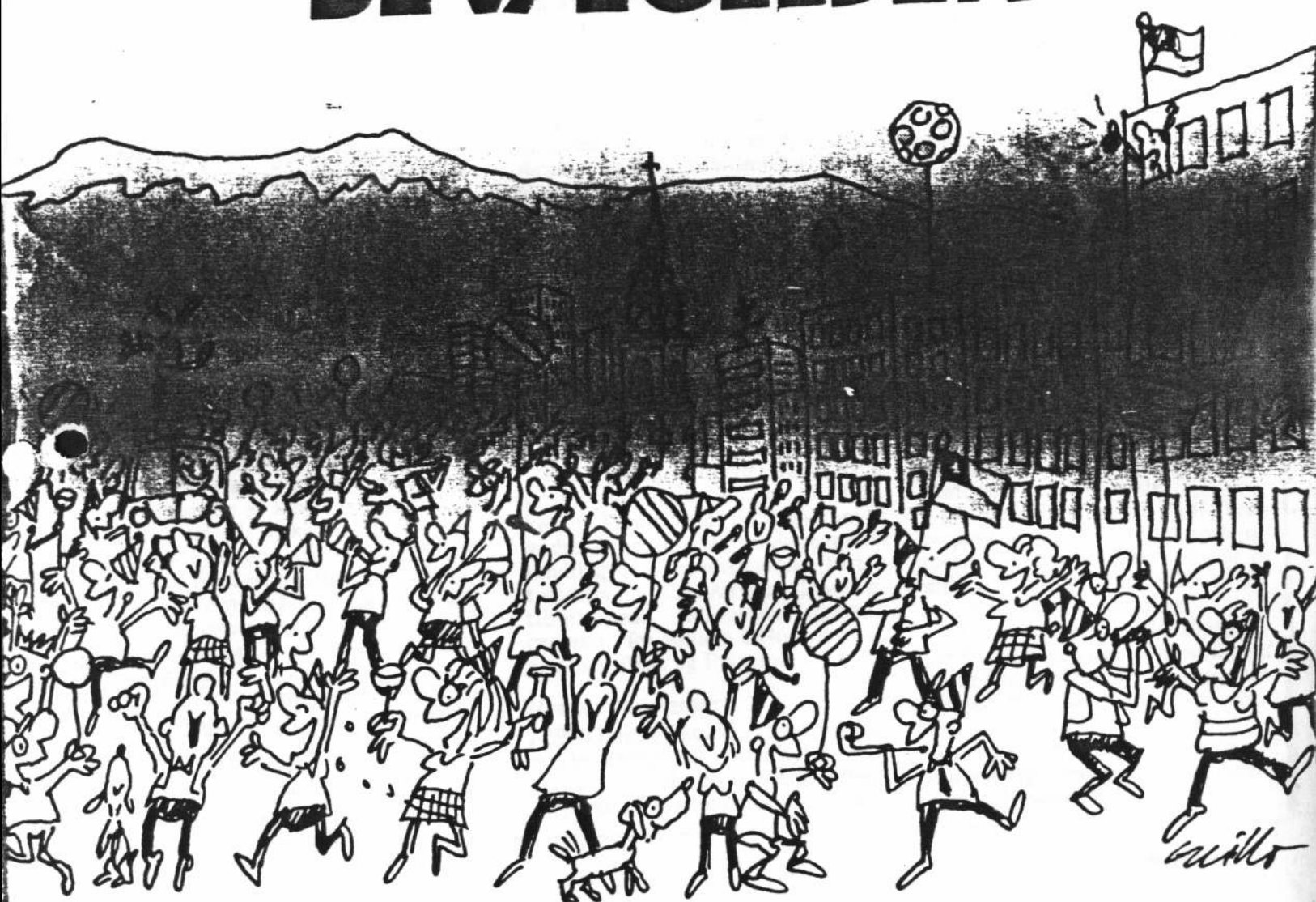

kontakt

NR. 8 - 1988/89

• *Ino Paulo Fosse,
do Tolson.*

FOLKELIGE BEVÆGELSER

Paulo Freire lever og har det godt

Portræt af faderen til den folkelige pædagogik, som i dag er tilbage i Brasilien efter fængsel og eksil

Af Edison de Castro Maciel

E.C. Maciel

I 1963, i landsbyen Angicos langt inde i det fattige og tørkeplagede Nordøstbrasilien, lærte en gruppe på 300 voksne bønder og analfabeter at læse og skrive på kun 45 dage.

Nyheden bestod ikke kun i en mere effektiv og hurtig alfabetiseringsmetode for voksne. Det nye var først og fremmest at anspore eleverne og folk i lokalsamfundet til at reflektere over årsagerne og oprindelsen til deres egne problemer. Udover at lære folk at læse og skrive, forenede den nye metode det pædagogiske og det politiske.

Lederen af eksperimentet i Angicos var ophavsmanden til metoden, den nordøstbrasilianske pædagog Paulo Freire, dengang 42 år.

Paulo Freires navn blev kendt over hele landet da den reformvenlige præsident Joao Goulart sammen med hele sit ministerium besøgte Angicos for at lære resultaterne af hans arbejde at kende. På det tidspunkt kunne halvdelen af de 30 millioner Nordøstbrasilianere ikke læse og skrive, og bekæmpelsen af analfabetismen var et hovedpunkt på den progressive præsident Goularts program.

Goulart blev imponeret over Freires resultater og indbød ham til at være koordinator for sin landsdækkende alfabetiseringsplan. Eksperimentet i Angicos skulle gentages i alle landets delstater.

Anklaget som terrorist

Det højreorienterede militærkuppet den 31. marts 1964 afbrød imidlertid brat dette forsøg på at udrydde analfabetismen i Brasilien. Få måneder efter kuppet blev Paulo Freire arresteret og anklaget af militæret for at være en »international terrorist« og en »forrædder mod Kristus og det brasilianske folk«. Men der var ingen beviser at dømme ham efter, så domstolen besluttede at sagen skulle henlægges. Freire blev løsladt og søgte asyl som politisk flygtning.

De følgende år boede han i Chile, hvor han underviste på det katolske universitet og fungerede som konsulent for UNESCO. Her skrev han flere bøger, blandt andet den kendteste af alle: »De undertrykkes pædagogik«.

I 1970 bosatte han sig i Geneve for at arbejde som konsulent for Kirkernes Verdensråd. Sammen med andre brasilianske pædagoger i landflygtighed oprettede han Institut for Kulturel Aktion, IDAC, og tilrettelagde alfabetiseringsprogrammer for voksne i Guinea-Bissau, Sao Tome og Principe.

Nye eksperimenter

I 1980 kunne Paulo Freire omsider vende tilbage til Brasilien, hvor han gik ind i det nydannede Arbejderparti (PT) – et politisk parti, som

i vid udstrækning bygger på folkelig organisering i græsrodsbevægelser og religiøse basismenigheder. Da PT vandt byrådsvalget i industriforstaden Diadema udenfor Sao Paulo kom han i spidsen for bystyrets alfabetiseringskampagne.

I 1987 blev hans metode med mindre ændringer anvendt med stor succes overfor børnene i de yngste skoleklasser i fire byer i hans egen hjemegn, Pernambuco i Nordøstbrasilien. Samme år udarbejdede han selv mindre ændringer i sin metode for at bruge den i programmet »Livets Skole«, som skulle lære voksne at læse og skrive i byen Cabo i Pernambuco.

Analfabetismen i Brasilien er i dag på omkring 25 procent. I de mange år siden kuppet i 1964 er undervisning og alfabetisering blevet systematisk nedprioriteret til fordel for byggeri af motorveje, atomkraftværker og lignende.

I januar 1989 overtog Paulo Freire posten som undervisningsborgmester for storbyen Sao Paulos ni millioner indbyggere, efter af PT havde vundet byrådsvalget.

– Det er en kæmpe udfordring, siger Paulo Freire. Jeg vil få mulighed for at føre nogle af de idéer, jeg har kæmpet for i mange år, ud i praksis.

Edison de Castro Maciel er brasiliansk journalist og korrespondent for blandt andet Information.